

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN Z HISTORII W KLASIE V

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posiada podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do kontynuowania nauki oraz przyswajania nowych treści w klasie wyższej.

Wymagania edukacyjne na ocenę:				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dopuszczającej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dostatecznej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dobrej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny bardzo dobrej, a ponadto:
Cywilizacje starożytne				
poprawnie posługuje się terminami: <i>koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, pięściak, cywilizacja, miasto-państwo, kanał nawadniający, kodeks, piramida, faraon, Tora, Żydzi, Dekalog, pismo obrazkowe, pismo alfabetyczne, Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, mity, heros, amfiteatr, igrzyska, olimpiada, stadion, imperium, dyktator, cesarz, Imperium Rzymskie, prowincja, legiony, legionista, plemiona barbarzyńskie, wielka wędrówka ludów, amfiteatr, gladiatorzy, niewolnicy, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Kodeks, apostołowie, chrześcijaństwo, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</i>	poprawnie posługuje się terminami: <i>rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza, Sumerowie, pismo klinowe, zikkurat, politeizm, hieroglify, mumifikacja, sarkofag, judaizm, Jahwe, Mesjasz, synagoga, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, prorok, Świątynia Jerozolimska, papirus, tabliczki gliniane, Fenicjanie, alfabet łaciński, akropol, agora, politeizm, Olimp, Partenon, koń trojański, Wielkie Dionizje, tragedia, komedia, filozofia, Olimpia, pięciobój olimpijski, hellenizacja, Italia, monarchia, republika, cesarstwo, senat, patrycjusze, plebejusze, plebs, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, romanizacja, Germanie, bazylika, Forum Romanum, termy, westalki,</i>	- poprawnie posługuje się terminami: <i>ostracyzm, limes</i> - identyfikuje postacie: Peryklesa, Fidiasza, Myrona, Sofoklesa, Sokratesa, Platona, Arystotelesa, Konstantyna Wielkiego, Wergiliusza, Horacego - zna i zaznacza na osi czasu datę: podziału cesarstwa rzymskiego na część zachodnią i wschodnią (395 r. n.e.) - porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym - wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna - przedstawia strukturę społeczną Egiptu - podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan	- poprawnie posługuje się terminem: <i>pax Romana</i> - identyfikuje postacie: Pitagorasa, Talesa z Miletu, Archimedesesa, Hipokratesa, świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu - zna i zaznacza na osi czasu daty: ukrzyżowania Jezusa i początków chrześcijaństwa (33 r. n.e.), wydania Edyktu mediolańskiego (313 r. n.e.) - wskazuje na mapie: Jordan - tłumaczy, w jaki sposób powstawały pierwsze państwa - wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym - wyjaśnia zależność między położeniem geograficznym a narodzinami cywilizacji egipskiej	- rozumie znaczenie rewolucji neolitycznej - charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej - opisuje wybrane miejsca kultu starożytnych Greków - omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków - opisuje wpływ kultury starożytnej Grecji na współczesną kulturę - przedstawia różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną - wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu <i>republika</i> przez Rzymian i współcześnie - porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską

• identyfikuje postać: Jezusa z Nazaretu • wskazuje na mapie: Bliski Wschód, Mezopotamię, Egipt, Nil, Palestynę, Jerozolimę, Grecję, Ateny, Italię, Rzym • potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt • wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka • opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten • wymienia najważniejszych bogów i herosów greckich • opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów • wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca • przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty • przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu • opowiada o życiu i działalności Jezusa Chrystusa	<i>kopuła, akwedukt, Panteon, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana, Edykt mediolański</i> • identyfikuje postacie: Homera, Gajusza Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta • zna i zaznacza na osi czasu daty: pierwszych starożytnych igrzysk olimpijskich (776 r. p.n.e.), założenia Rzymu (753 r. p.n.e.), ustanowienia republiki w Rzymie (509 r. p.n.e.), przejęcia pełni władzy w Rzymie przez Oktawiana Augusta (27 r. p.n.e.), upadku cesarstwa zachodniorzymskiego (476 r. n.e.) • wskazuje na mapie: Tygrys, Eufrat, granice Imperium Rzymskiego w II w. n.e., Konstantynopol • przedstawia najważniejsze informacje dotyczące warunków życia i zajęć praludzi • wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii oraz cywilizacji egipskiej • opisuje system sprawowania władzy w Egipcie • wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem • umiejscawia w czasie powstanie i rozwój demokracji ateńskiej oraz ją charakteryzuje • wymienia główne cechy religii starożytnych Greków	• charakteryzuje system wierzeń w starożytnym Izraelu • przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły • charakteryzuje organizację polityczną starożytnej Grecji, w tym przedstawia procedurę ostracyzmu • opisuje organizację społeczeństwa w Atenach peryklejskich • charakteryzuje system wierzeń w Grecji • charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali • wyjaśnia, czym jest filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli • przedstawia dokonania Greków w dziedzinie architektury i teatru • charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy • przedstawia organizację cesarstwa rzymskiego • opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie • opisuje przyczyny i skutki upadku cesarstwa zachodniego • charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego	• wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny • porównuje wierzenia Egiptu oraz Izraela • wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem • omawia różne mity greckie • przedstawia treść Iliady i Odysei • przedstawia dokonania nauki greckiej • omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej • wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy • wyjaśnia rolę praw i przepisów w funkcjonowaniu państwa na przykładzie Rzymu • opowiada o narodzinach chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianiu się w czasach starożytnych • wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa • wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa • samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela	• wymienia różnice w sposobie rządzenia państwem w okresie istnienia republiki i cesarstwa • przedstawia postać Hannibala i wojny punickie • przybliża postaci wodzów barbarzyńskich Attyli oraz Odoakera • opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie • ocenia, które z dokonań Rzymian uważa za najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź • potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie • samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje • umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznaczonymi w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
--	---	--	--	---

	• wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji • opisuje wygląd starożytnego teatru greckiego • opisuje charakter antycznych igrzysk sportowych • przedstawia legendarne początki Rzymu • przedstawia przeobrażenia ustrojowe Rzymu • omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego • wymienia główne cechy religii starożytnych Rzymian • wymienia najważniejsze rozwiązania architektoniczne stosowane przez Rzymian	• wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem • opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum • wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały oraz wymienia ich greckich odpowiedników • interpretuje sformułowanie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i> • omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej • analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela • dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	• potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela • bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	
--	--	---	--	--

Bizancjum i świat islamu

• poprawnie posługuje się terminami: <i>ikona, freski, mozaika, oaza, islam, muzułmanin, Allah, Koran, meczet</i> • identyfikuje postać: Mahometa	• poprawnie posługuje się terminami: <i>Bizancjum, Hagia Sofia, ekskomunika, dogmaty, patriarcha, wielka schizma wschodnia,, Kościół katolicki, Kościół prawosławny, prawosławie, Czarny Kamień, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</i> • zna i zaznacza na osi czasu daty: wielkiej schizmy wschodniej (1054 r.), upadku Konstantynopola (1453 r.)	• identyfikuje postać: Justyniana I Wielkiego • wymienia zasługi Justyniana I Wielkiego • wymienia osiągnięcia nauki i kultury bizantyjskiej • wskazuje, jaką rolę w periodyzacji dziejów odegrał upadek cesarstwa zachodniorzymskiego oraz wschodniorzymskiego • podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego	• zna i zaznacza na osi czasu datę: ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny (622 r.) • uzasadnia twierdzenie, że Bizancjum połączyło w nauce tradycję zachodniorzymską i grecką • wymienia podstawowe różnice między Kościołem katolickim i Kościołem prawosławnym • omawia osiągnięcia Arabów w dziedzinie kultury i nauki w średniowieczu	• wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią • wyjaśnia, czym są religie, a czym wyznania religijne • potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie • samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje
--	--	---	--	---

	- wskazuje na mapie: Konstantynopol, zasięg i zmiany terytorialne cesarstwa bizantyjskiego, Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę, imperium arabskie w okresie świetności - omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów	- wyjaśnia przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej - charakteryzuje i ocenia stosunek Arabów do ludów podbitych w średniowieczu - analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela - dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	- wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem - podaje przykłady wpływu kultury, nauki i języka arabskiego na Europejczyków - samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela - potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela - bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) - potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	- umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznаныmi w czasie lekcji innych przedmiotów - potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi - potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
--	---	---	--	---

Średniowieczna Europa

- poprawnie posługuje się terminami: <i>dynastia</i>, <i>cesarstwo</i>, <i>możnowładca</i> - identyfikuje postać: Karola Wielkiego - wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „<i>Wielki</i>”	- poprawnie posługuje się terminami: <i>Frankowie</i>, <i>majordom</i>, <i>Karolingowie</i>, <i>margrabia</i>, <i>marchia</i>, <i>Rzesza Niemiecka</i>, <i>inwestytura</i>, <i>synod</i>, <i>konkordat</i> - zna i zaznacza na osi czasu daty: koronacji cesarskiej Karola Wielkiego (800 r.), konkordatu w Wormacji (1122 r.) - identyfikuje postacie: papieża Grzegorza VII, cesarza Henryka IV - wskazuje na mapie: zasięg terytorialny państwa Franków w czasach Karola Wielkiego	- zna i zaznacza na osi czasu daty: koronacji cesarskiej Ottona I (962 r.), ukorzenia się Henryka IV przed Grzegorzem VII w Canossie (1077 r.) - identyfikuje postacie: Chłodwiga, Karola Młota, Pepina Małego, Ottona I - wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów - charakteryzuje rozwój kultury i nauki w czasach Karola Wielkiego	- przedstawia okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego - wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej - wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę - samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela - potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela - bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać	- wyjaśnia znaczenie porozumienia między Pepinem Krótkim a papieżem dla losów obu tych przywódców - tłumaczy, dlaczego Karol Wielki jest jednym z patronów zjednoczonej Europy - potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie - samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje
--	--	---	--	--

	• wyjaśnia konsekwencje ekskomuniki cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie	• przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w. • przedstawia postanowienia konkordatu w Wormacji • analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela • dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	• umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznanyymi w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
Spółeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy				
• poprawnie posługuje się terminami: <i>senior, wasal, hold lenny, przywilej, rycerz kupcy, rzemieślnicy, zakon, klasztor, uniwersytet katedra, witraże, miniatura</i> • wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna • opisuje uzbrojenie rycerzy • porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi • omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację	• poprawnie posługuje się terminami: <i>feudalizm, lenno, stan, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, gród, osada targowa, lokacja, zasadźca, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, biblia pauperum, styl romański, styl gotycki, portal, sklepienie, luki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, inicjał</i> • przedstawia, jak wyglądał hold lenny • wymienia i charakteryzuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym	• opisuje zależność między seniorem a wasalem • opisuje życie codzienne rycerstwa • przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego i opisuje ceremonię pasowania na rycerza • wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi • przedstawia organy samorządu miejskiego • charakteryzuje różne grupy społeczne mieszczan • charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo • opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta • opisuje wygląd średniowiecznego miasta	• wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane • przedstawia historię najsłynniejszego polskiego rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa • porównuje zakony kontemplacyjne i zakony żebracze • porównuje styl gotycki i romański • przedstawia przykłady rzeźby i malarstwa średniowiecznego • samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela • potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela • bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	• omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym • znajduje i przedstawia informacje o założeniu własnej miejscowości • opisuje wybrany średniowieczny zabytek mieszczański w Polsce • porównuje szkolnictwo średniowieczne i współczesne • znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach w swoim regionie oraz elementach ich wystroju • na podstawie ilustracji przedstawiających średniowieczne zabytki architektoniczne określa styl, w jakim zostały wzniesione • potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie

	• charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego • wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem • wymienia przykłady zabytków architektonicznych wzniesionych w stylu romańskim i gotyckim	• charakteryzuje warunki życia, główne zajęcia i obowiązki mieszkańców miast i wsi • charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu • przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne • charakteryzuje styl romański i styl gotycki • analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela • dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	• potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	• samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje • umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznaczonymi w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
--	---	--	--	--

Polska w okresie wczesnopiastowskim

• poprawnie posługuje się terminami: <i>plemię, książę, dynastia, Piastowie, arcybiskupstwo, koronacja, testament, senior, juniorzy, gród, podgrodzie, danina, posługi</i> • zna i zaznacza na osi czasu daty: chrztu Polski (966 r.), zjazdu gnieźnieńskiego (1000 r.), ogłoszenia testamentu Bolesława Krzywoustego i początku rozbicia dzielnicowego w Polsce (1138 r.) • identyfikuje postacie: Mieszka I, Dobrawy, Bolesława Chrobrego, Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego, Bolesława Krzywoustego • wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska”	• poprawnie posługuje się terminami: <i>kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, Wiślanie, Polanie, biskupstwo, dyplomacja, poganin, Dagome iudex, relikwie, zjazd gnieźnieński, insygnia królewskie, prawo książęce, osada służebna</i> • zna i zaznacza na osi czasu daty: bitwy pod Cedynią (972 r.), wyprawa biskupa Wojciecha na ziemię Prusów (997 r.), koronacji i śmierci Bolesława Chrobrego (1025 r.), spustoszenia Wielkopolski przez Czechów (1038 r.), koronacji Bolesława Śmiałego (1076 r.)	• przedstawia przyczyny i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I • opisuje stosunki Mieszka I z sąsiadami • przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego • przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie • opisuje wojny prowadzone przez Chrobrego z sąsiadami • opisuje sytuację państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego • przedstawia przyczyny i skutki kryzysu państwa polskiego • charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego	• podaje przykłady tradycji pogańskich zachowanych do czasów współczesnych • uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski • wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim • opisuje sytuację międzynarodową w okresie rządów Bolesława Śmiałego • wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem • wyjaśnia zasadę senioratu	• przedstawia bilans korzyści, jakie mogło przynieść Mieszkowi I przyjęcie chrztu lub pozostanie przy wierzeniach pogańskich • wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego • ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego • ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu • potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie
---	---	--	---	---

• wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego • wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem” • przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu	• identyfikuje postacie: Bezpryma, biskupa Stanisława • wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich, Gniezno, Poznań, Wielkopolskę, granice państwa Mieszka I, granice państwa Bolesława Chrobrego na początku jego panowania oraz ziemie przez niego podbite, ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela, państwo Bolesława Krzywoustego • przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich • charakteryzuje wierzenia Słowian • wyjaśnia, dlaczego w przeciwieństwie do legendarnych przodków Mieszko I jest uznawany za pierwszego historycznego władcę Polski • opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów • charakteryzuje grupy ludności w państwie wczesnopiastowskim • omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów	• omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego • przedstawia charakter drużyny książęcej • wyjaśnia powinności ludności względem władcy • analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela • dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	• samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela • potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela • bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	• samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje • umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznanymi w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
--	--	--	---	---

Polska w okresie rozbicia dzielnicowego

• poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe</i>, <i>dzielnica senioralna</i> • zna i zaznacza na osi czasu datę: koronacji Władysława Łokietka (1320 r.) • identyfikuje postać: Władysława Łokietka • wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi	• poprawnie posługuje się terminami: <i>osadnictwo</i>, <i>kolonizacja</i>, <i>trójpolówka</i> • zna i zaznacza na osi czasu daty: sprowadzenia Krzyżaków do Polski (1226 r.), zjazdu w Gąsawie (1227 r.), koronacji Przemysła II (1295 r.), zagarnięcia przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego (1309 r.), bitwy pod Płowcami (1331 r.) • identyfikuje postacie: Przemysła II, Wacława II • wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbicia dzielnicowego, granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków • charakteryzuje państwo polskie podczas rozbicia dzielnicowego • wyjaśnia, z jakich powodów niektóre grupy społeczeństwa popierały ideę zjednoczenia ziem polskich	• identyfikuje postacie: Władysława Wygnańca, Bolesława Kędzierzawego, Mieszka III Starego, Henryka Sandomierskiego, Kazimierza Sprawiedliwego, Leszka Białego, Konrada Mazowieckiego, Henryka Pobożnego, arcybiskupa Jakuba Świnki • opisuje okoliczności sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski oraz konsekwencje tego wydarzenia, • omawia skutki rozbicia dzielnicowego, • opisuje kolonizację na ziemiach polskich. • przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II, • opisuje, w jakich okolicznościach Władysław Łokietek utracił Pomorze Gdańskie i przedstawia przebieg konfliktu z Krzyżakami • przedstawia działania Władysława Łokietka na rzecz zjednoczenia kraju • analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela • dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	• przedstawia historię zakonu krzyżackiego • wyjaśnia, dlaczego książęta dzielnicowi często nadawali przywileje oraz ziemię rycerstwu i duchowieństwu • wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki • samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela • potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela • bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	• ocenia skutki sprowadzenia zakonu krzyżackiego dla państwa polskiego • ocenia panowanie Władysława Łokietka • potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie • samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje • umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznаныmi w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
---	--	--	---	---

Polska w XIV i XV w.

- poprawnie posługuje się terminami: *uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska, Jagiellonowie, unia personalna, wojska zaciężne, żołd, szlachta, sejm walny, izba poselska, senat*

- identyfikuje postacie: Kazimierza Wielkiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, Zawiszy Czarnego, Kazimierza Jagiellończyka

- zna i zaznacza na osi czasu daty: unii w Krewie (1385 r.), bitwy pod Grunwaldem (1410 r.)

- wskazuje na mapie: granice Wielkiego Księstwa Litewskiego,

- tłumaczy, co zdecydowało o przyznaniu Kazimierzowi przydomka „*Wielki*”,

- wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: *zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.*

- poprawnie posługuje się terminami: *Andegawenowie, sobór, Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, pańszczyzna, konstytucja sejmowa*

- zna i zaznacza na osi czasu daty: koronacji Kazimierza Wielkiego (1333 r.), pokoju w Kaliszu (1343 r.), założenia Akademii Krakowskiej (1364 r.), zjazdu monarchów w Krakowie i uczty u Wierzyńka (1364 r.), wielkiej wojny z zakonem krzyżackim (lata 1409–1411), unii w Horodle (1413 r.), wojny trzynastoletniej (lata 1454-1466), podpisania drugiego pokoju toruńskiego i odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego (1466 r.), ogłoszenia przywileju koszyckiego (1374 r.), uchwalenia konstytucji *Nihil novi* (1505 r.)

- identyfikuje postacie: Mikołaja Wierzyńka, Ludwika Węgierskiego, wielkiego księcia Witolda, Pawła Włodkowica, Ulricha von Jungingena

- wskazuje na mapie: granice monarchii Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę, Krewa, Grunwald, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne

- wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej

- przedstawia i ocenia postanowienia pokoju w Kaliszu

- charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego

- podaje przyczyny i skutki założenia Akademii Krakowskiej

- wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa

- przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Jadwigę

- wymienia postanowienia unii w Krewie

- przedstawia postanowienia I pokoju toruńskiego

- wyjaśnia zasady współpracy między Polską a Litwą ustalone w zapisach unii w Horodle

- wymienia przyczyny i skutki wojny trzynastoletniej

- przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego

- wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę

- wyjaśnia, w jaki sposób szlachta uzyskała wpływ na sprawowanie rządów w Polsce

- przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie

- wyjaśnia znaczenie konstytucji *Nihil novi*

- charakteryzuje pozycję międzynarodową Polski na początku panowania Kazimierza Wielkiego

- przedstawia politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego

- wyjaśnia znaczenie zjazdu monarchów w Krakowie i uczty u Wierzyńka

- charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji

- opisuje przebieg wojny trzynastoletniej

- porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego

- przedstawia, kiedy i w jaki sposób doszło do utworzenia stanów w Polsce

- tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową

- wyjaśnia, jaka jest geneza nazw obu izb sejmu walnego: izby poselskiej oraz senatu

- samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela

- potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela

- bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać

- przedstawia wybrany zamek wzniesiony w czasach Kazimierza Wielkiego

- ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej

- wyjaśnia przyczyny klęski Krzyżaków pod Grunwaldem

- ocenia skutki wielkiej wojny dla państwa polsko-litewskiego oraz dla zakonu krzyżackiego

- wyjaśnia, dlaczego wojska zaciężne pod koniec średniowiecza zastąpiły w bitwach tradycyjne rycerstwo

- uzasadnia twierdzenie, że odzyskanie dostępu do morza miało przełomowe znaczenie dla rozwoju polskiej gospodarki

- ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niesło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę

- potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie

- samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje

- umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznanymi w czasie lekcji innych przedmiotów

	• opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim • opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem • charakteryzuje rządy Kazimierza Jagiellończyka • przedstawia sejm walny oraz jego skład	• analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela • dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	• potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
--	---	--	--	--